

Motion om samverkan med Migrationsverket för att främja frivillig återvandring

Motion av Gabriel Kroon (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Gabriel Kroon (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framhålls att många migranter frivilligt vill återvändra. Motionären föreslår därför att ge berörda nämnder i uppdrag att vara en aktiv part med ambitionen att delta i gemensamma projekt med Migrationsverket kring frivillig återvandring.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden.

Stadsledningskontoret anser att stadens nuvarande samarbete med organisationer som ger juridisk och social rådgivning och stöd tillgodoser informationsspridning om möjligheter till återvandring.

Arbetsmarknadsnämndens bedömning är att arbetsmarknadsnämnden inte bör vara en aktiv part med ambitionen att delta i projekt med Migrationsverket kring frivillig återvandring.

Socialnämnden anser att då det inte är något specifikt projekt som motionen föreslår att staden ska delta i och inte heller har tillförlitlig statistik är det svårt för socialnämnden att ta ställning förslaget.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholm ska vara en stad för alla. Här ska nya och gamla stockholmare kunna bo, leva, arbeta och bygga sin framtid. Här ska stockholmarens drömmar kunna uppfyllas.

Migrationsverket har ett uppdrag att arbeta med frivillig återvandring. Den som i Stockholm ber stadens verksamheter om stöd för att frivilligt kunna återvändra ska få hjälp att bli hänvisad till korrekt information från Migrationsverket. I övrigt anser jag att Stockholms stad ska fortsätta att arbeta med att främja och stärka integrationen i Stockholm så att de flyktingar och migranter som bosätter sig här får goda förutsättningar för att själva kunna skapa ett bra, tryggt och önskvärt liv i Stockholm.

Jag noterar också i likhet med remissinstanserna att motionärens underlag baseras på en enkätundersökning från en organisation där generalsekreteraren själv säger att de inte vet om resultatet är representativt eftersom undersökningen inte är en vetenskaplig undersökning. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontoret och övriga remissinsatsers utlåtanden som svar på motionen.

Bilaga

Motion om samverkan med Migrationsverket för att främja frivillig återvandring,
dnr KS 2023/1387-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 5 juni 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen bifaller motionen.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har föreslagit att Stockholms stad genom berörda nämnder så som socialnämnden ska vara en aktiv part gentemot Migrationsverket i projekt som främjar frivillig återvandring. Inga motargument lyfts fram i sak, utan en framtida medverkan handlar om politiskt initiativ som möjliggör för förvaltningarna att vara med i frivilliga projekt.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå motionen i sin helhet.

2. Att därutöver anföra:

Gabriel Kroon (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige att staden ska samverka med Migrationsverket för att främja frivillig återvandring.

En fungerande och ansvarsfull migrationspolitik grundar sig i att den som har skyddsskäl ska få stanna här och få bästa möjligheter att integreras. Den som får avslag ska snabbt återvända till sitt hemland. Barn och föräldrar ska ha rätt till återförening och den som har mycket stark anknytning till Sverige ska få stanna kvar.

Den som frivilligt vill återvändra ska få hjälp att bli hänvisad till korrekt information från Migrationsverket, men att Stockholm ska ha ett särskilt ansvar för detta vore olyckligt. Först och främst är det inte ett kommunalt kärnuppdrag. Men kanske viktigast är att Stockholm istället ska satsa hårt på integration, se till att de flyktingar och migranter som bosätter sig här får goda förutsättningar för att bidra och känna sig som hemma i Stockholm.

Sverigedemokraterna vill bland annat genom ”bättre informationsinsatser” nå gruppen invandrare som vill återvända. De allra flesta som är skrivna i Stockholm älskar vår stad – och få som har rätt att vara här vill lämna staden. Det är i sin tur bra. När vi tittar på andra kommuner som har startat återvandringsskampanjer ser vi hur det har piskat upp stämningen. Oftast helt i onödan.

Till sist måste nämnas att underlaget till Gabriel Kroons motion grundar sig på en enkätundersökning där den ledande företrädaren för organisationen som gjort den ifrågasätter undersökningens representativitet, då det inte är en vetenskaplig undersökning.

Ärendet

Gabriel Kroon (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige i vilken han beskriver att frågan om frivillig återvandring har fått ny aktualitet efter regeringsskiftet och att Migrationsverket har ett utökad uppdrag för att öka återvandringen.

Motionären menar att det är uppenbart att det finns en stor del människor som vill återvända till sina hemländer och att skälen till det kan vara kulturella, ekonomiska eller sociala.

Som grund till sitt påstående hänvisar motionären till en undersökning från frivilligorganisationen Centre for Local Development and Diaspora (CLDD) som visar att 40 procent uppger att de vill återvända till sitt hemland direkt eller inom en snar framtid. Vidare uppges att Migrationsverket under flera år arbetat med projekt kring frivillig återvandring med kommun och civilsamhälle samtidigt som Migrationsverkets egen analys visar på att enbart en kommun har velat delta i projektsamverkan. I och med det fördjupade uppdraget tror motionären att projekten kommer att fördjupas och anser att Stockholms stad bör fördjupa sin samverkan med Migrationsverket genom gemensamma samverkansprojekt och att bättre informationsinsatser skulle ge fler människor möjligheten att ta ett välinformerat beslut kring återvandring.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige ger berörda nämnder i uppdrag att vara en aktiv part med ambitionen att delta i gemensamma projekt med Migrationsverket kring frivillig återvandring.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Bland stadens nyanlända finns personer som har möjlighet att få bidrag från Migrationsverket om de vill återvända till sina hemländer. Staden stöttar och hänvisar i de tillfällena personerna vidare till Migrationsverket. Stadsledningskontoret anser att stadens nuvarande samarbete med organisationer som ger juridisk och social rådgivning och stöd tillgodoser informationsspridning om möjligheter till återvandring.

Undersökning av CLDD som motionären hänvisar till finns inte tillgänglig på organisationens hemsida men i en artikel från Dagens Samhälle – Svalt intresse för återvandring i kommunerna – ”Kan uppfattas som känsligt” behandlas undersökningen. Enligt artikeln är undersökningen en enkät som besvarats av 501 personer och på frågan om migranterna i undersökningen utgör ett representativt

urval svarar generalsekreteraren för CLDD att de tror det men kan inte veta då det inte är en vetenskaplig undersökning. Stadsledningskontoret anser att det kan vara svårt att dra alltför långtgående slutsatser utifrån denna undersökning.

Vidare finns en pågående statlig utredning om Översyn av incitamentsstrukturerna för frivillig återvandring (dir. 2023:151). Utredningen ska kartlägga insatser som görs i Sverige och i jämförbara länder som främjar återvandring. Med utgångspunkt i kartläggningen ska utredaren bland annat överväga vilka informations- och vägledningsinsatser som är relevanta och kostnadseffektiva för att öka återvandringen. Utredningen ska redovisas den 1 augusti 2024. Stadsledningskontoret anser att staden ska invänta den utredningen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

Gabriel Kroon (SD) motion om samverkan med Migrationsverket för att främja frivillig återvandring anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 mars 2024 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation av Ann-Christine Carlberg (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I Migrationsverkets regleringsbrev för år 2023 fick myndigheten ett utökat uppdrag om att öka kunskapen om frivillig återvandring genom informationsinsatser. Det finns en pågående statlig utredning om Översyn av incitamentsstrukturerna för frivillig återvandring (dir. 2023:151). I direktivet konstateras att den nuvarande ordningen för frivillig återvandring utgörs av begränsande insatser som endast når ett fåtal personer. Under de senaste 10 åren har i genomsnitt 17 ärenden avgjorts per år varav fyra individer har beviljats återvandringsbidrag. Utredningen ska därför kartlägga insatser som görs i Sverige och i jämförbara länder som främjar återvandring. Med utgångspunkt i kartläggningen ska utredaren bland annat överväga vilka informations- och vägledningsinsatser som är relevanta och kostnadseffektiva för att öka återvandringen. Utredningen ska redovisas den 1 augusti 2024.

I nämndens verksamheter kan det finnas personer som har möjlighet att få bidrag från Migrationsverket till frivillig återvandring enligt de kriterier som finns. Exempelvis nyanlända inom sfi eller på Welcome House. Förvaltningen ser, likt vad motionären beskriver, att bättre informationsinsatser kan ge fler människor möjlighet till att ta ett

välinformerat beslut kring återvandring. Utifrån direktivet till den pågående statliga utredningen uppfattar förvaltningen att det finns oklarheter i hur arbetet med frivillig återvandring fungerar. Enligt budget för 2024 ska arbetsmarknadsnämnden blanda annat prioritera insatser som skapar förutsättningar för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället. Sammantaget är förvaltningens bedömning att nämnden inte bör vara en aktiv part med ambitionen att delta i projekt med Migrationsverket kring frivillig återvandring. Dels finns det oklarheter i uppdraget som för närvarande utreds av regeringen, dels ser förvaltningen att det inte skulle bidra till att förbättra nämndens arbete med att enligt prioriteringar i budget skapa förutsättningar för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars 2024 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Gabriel Kroon (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 mars 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I motionen refereras till en undersökning från CLDD, Center for local development and the Diaspora, som inte är nåbar 2024-02-02 på organisationens hemsida. Vid en sökning efter undersökningen i en sökmotor 2024-02-02 återfinns en artikel där generalsekreteraren för CLDD på frågan om migranterna i undersökningen utgör ett representativt urval svarar att CLDD tror det, men inte kan veta då det inte är en vetenskaplig undersökning. Undersökningen som motionen refererar till bedöms inte utgöra en tillförlitlig källa för underlag. Då det inte är något specifikt projekt som motionen föreslår att staden ska delta i och inte heller har tillförlitlig statistik är det svårt att ta ställning till förslaget utifrån att det saknas underlag för kostnadsberäkningar.

Migrationsverket har i uppdrag att arbeta med frågor som rör återvandring. Invånare som i kontakten med socialtjänsten söker information om möjlighet till återvandring hänvisas därför till kontakt med Migrationsverket. Efter samtyckesinhämtning kan socialtjänsten bistå med stöd i kontakten med Migrationsverket om det önskas av den enskilde. Staden har samarbete med organisationer som ger juridisk och social rådgivning och stöd vilket ökar informationsspridningen om möjligheter till återvandring.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation av Ann-Christine Carlberg (SD)

1. Att arbetsmarknadsnämnden tillstyrker motionen.
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har föreslagit att Stockholms stad genom berörda nämnder så som socialnämnden ska vara en aktiv part gentemot Migrationsverket i projekt som främjar frivillig återvandring. Arbetsmarknadsnämnden fyller en viktig funktion genom sin kontakt med långtidsarbetslösa och bör därför vara en aktiv part tillsammans med övriga nämnder, bolag och förvaltningar.

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L)

För alla som lever i Sverige och Stockholm finns gemensamma ramar, såsom lagar och sociala koder, som sätter gränser. Men inom de ramarna kan många olika liv levas. Integration, till skillnad från assimilation, innebär att var och en själv kan forma sitt liv så länge det inte inkräktar på andras frihet att forma sitt. Som liberaler anser vi att fokus bör vara just på individens möjligheter och inte utpekande och misstänkliggörande av folk baserat på grupptillhörighet. Det faktaunderlag motionären hänvisar till är minst sagt bristfälligt. Generalsekreteraren för den namngivna organisationen erkänner själv att undersökningen inte är gjord på vetenskaplig grund. Med tanke på vikten Sverigedemokraterna tidigare har lagt vid att beslut och arbetssätt ska grundas i vetenskap och evidens är detta anmärkningsvärt. Tvärtom vad som påstås i motionen så har de satsningar som gjorts hittills vad gäller återvandring visat på ett mycket begränsat intresse, förmodligen för att folk trivs i staden. Den som vill återvändra ska givetvis kunna göra det, men det är av större vikt att fokus för kommunens ansträngningar ligger på integration, utbildning och delaktighet. Vi kommer att behöva fler som jobbar i Stockholm framöver, inte färre. Som tolv nuvarande och tidigare aktörer inom politik och samhälle formulerar det i en debattartikel som nyligen publicerades av Dagens Nyheter: "Problem ska inte förnekas, men våra beslutsfattare måste ge en mer nyanserad och rättvisande bild av invandringen och angripa de verkliga problemen. Den politiska debatten måste bygga på fakta och samtidigt värna humanism och solidaritet i en allt oroligare värld."

Socialnämnden

Reservation av Gabriel Kroon (SD)

1. att socialnämnden tillstyrker motionen, samt
2. att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har föreslagit att Stockholms stad genom berörda nämnder så som socialnämnden ska vara en aktiv part gentemot Migrationsverket i projekt som främjar frivillig återvandring. Inga motargument lyfts fram i sak, utan en framtida medverkan handlar om politiskt initiativ som möjliggör för förvaltningarna att vara med i frivilliga projekt.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L)

För alla som lever i Sverige och Stockholm finns gemensamma ramar, såsom lagar och sociala koder, som sätter gränser. Men inom de ramarna kan många olika liv levas. Integration, till skillnad från assimilation, innebär att var och en själv kan forma sitt liv så länge det inte inkräktar på andras frihet att forma sitt. Som liberaler anser vi att fokus bör vara just på individens möjligheter och inte utpekande och misstänkliggörande av folk baserat på grupptillhörighet.

Som socialförvaltningen påpekar i sitt tjänsteutlåtande är det faktaunderlag motionären hänvisar till minst sagt bristfälligt. Generalsekreteraren för den namngivna organisationen erkänner själv att undersökningen inte är gjord på vetenskaplig grund. Med tanke på vikten Sverigedemokraterna tidigare har lagt vid att beslut och arbetssätt ska grundas i vetenskap och evidens är detta anmärkningsvärt. Tvärtom vad som påstås i motionen så har de satsningar som gjorts hittills vad gäller återvandring visat på ett mycket begränsat intresse, förmodligen för att folk trivs i staden. Den som vill återvändra ska givetvis kunna göra det, men det är av större vikt att fokus för kommunens ansträngningar ligger på integration, utbildning och delaktighet.

Vi kommer att behöva fler som jobbar i Stockholm framöver, inte färre. Som tolv nuvarande och tidigare aktörer inom politik och samhälle formulerar det i en debattartikel som nyligen publicerades av Dagens Nyheter: ”Problem ska inte förnekas, men våra beslutsfattare måste ge en mer nyanserad och rättvisande bild av invandringen och angripa de verkliga problemen. Den politiska debatten måste bygga på fakta och samtidigt värna humanism och solidaritet i en allt oroligare värld.”